

MAAELUMINISTEERIUM

MAK 2014–2020 4.4 – Kiviaia taastamise toetus

Timo Anis
Maaeluministeerium / Maaelu arengu osakond

Jaanuar 2018

Toetuse eesmärk

Toetuse eesmärgiks on:

- Säilitada ja suurendada maastike esteetilist väärtust;
- Luua elupaiku ning suurendada bioloogilist ja maastikulist mitmekesisust;
- Säilitada maastiku ajaloolist ja kultuurilist väärtust.

Taotlemise aeg

- Kokku on MAK 2014–2020 perioodi jooksul kiviaia taastamise toetuse rakendamiseks ette nähtud 2 taotlusvoor (2016 ja 2018);
- Taotlusvoorude ajad ja taotluste esitamise kanalid kuulutab PRIA välja Ametlike Teadaannete ning oma kodulehe vahendusel;
- 2018. a taotlusperiood toimub 05.–09. veebruarini.

Menetleja

- Toetusmeetme menetlejaks on PRIA;
- Toetuse taotlemine ja muu asjakohane taotluse ning toetusega seotud suhtlemine peaks toimuma PRIA ja taotleja vahel, v.a teatud teistel juhtudel kui on vaja lisaks suhelda/teavitada ka Muinsuskaitseametit (MKA);
- Taotlusvorm ja kiviaia taastamise aruande vorm avaldatakse PRIA veebilehel aadressiga www.pria.ee.

Eelarve

Eelarve MAK 2014–2020 perioodi peale kokku on 2,5 miljonit EUR:

- 1. voor 1,5 miljonit EUR;
- 2. voor 1 miljonit EUR.

Toetuse määrad ja toetatav tegevus

Toetuse ühikumäär:

- Ühe meetri 60–90 cm kõrguse kiviaia taastamise eest on toetus 16 eurot;
- Ühe meetri üle 90 cm kõrguse kiviaia taastamise eest on toetus 25 eurot.

Toetatav tegevus - Toetust võib taotleda olemasoleva kiviaia või selle osa lahtivõtmiseks ja uuesti ülesladumiseks või olemasoleva kiviaia esialgse mahu taastamiseks, mille käigus suurendatakse olemasoleva kiviaia mahtu vähemalt poole võrra tema esialgsest mahust.

Toetusõiguslikkuse nõuded

- Toetust võivad taotleda füüsiline isik, juriidiline isik ja juriidilise isiku staatuseteta isikute ühendus;
- Toetust võib taotleda selles piirkonnas taastatava kiviaia kohta, kus kiviaed on traditsiooniliselt esinenud. Kiviaia võib taastada maal, kus kunagine kiviaia asukoht on visuaalselt tuvastatav;
- Vähemalt 80 protsenti taastatavast kiviaiast asub põllumajandusmaal või piirneb vähemalt 80 protsendi ulatuses põllumajandusmaaga, kus kasvatatakse toetuse taotlemise aastal põllumajanduskultuuri või mida on hooldatud, kasutades selliseid agrotehnilisi võtteid, mis välistavad ebasoovitava taimestiku ulatusliku leviku ning võimaldavad seda maad ilma lisakuludeta järgmisel kasvuperioodil põllumajandusliku tegevusega tegelemiseks kasutusele võtta;
- Kiviaia põllumajandusmaaga piirnemise korral asub kiviaed põllumajandusmaa piirist kuni viie meetri kaugusel ning kiviaia ja põllumajandusmaa piiri vaheline ala on kaetud pinnase või taimkattega;
- Toetust võib taotleda sellise taastatava kiviaia kohta, mille rajamiseks, taastamiseks või hooldamiseks ei ole taotleja saanud ega taotle samal ajal toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest;
- Kiviaia peab olema taastatud vähemalt viie meetri pikkuselt.

Kiviaia määrang

- Kiviaia määrang on MKA eksperdi poolt piirkonnale iseloomuliku kiviaia tüübi ja kujunduse, sealhulgas kõrguse ja laiuse, piirkonnale omaste kivide ja asjaomase ladumisviisi määramine, kiviaia läbilõike joonise visandamine, kiviaias või kiviaia ja põllumajandusmaa piiri vahelisel alal puude ja põõsaste olemasolu korral nende allesjätmise või eemaldamise ning kiviaia taastamise vajaduse otsustamine.

Hindepunktid

- Hindepunkte antakse 1–4;
- Maksimaalselt on võimalik saada 8 punkti;
- Lävendiks on 12,5% ehk 1 punkt;
- Ühe lisapunkti saavad esmataotlejad;

Kiviaia taastamise nõuded

- Kiviaia peab taastama kuivlaona;
- Kiviaia kõrgus peab olema vähemalt 60 sentimeetrit ja alumise kivirea laius peab olema kiviaia kõrgusest suurem, välja arvatud juhul, kui piirkonnale omase alumise kivirea laius on kiviaia kõrgusest väiksem;
- Kooskõlas muinsuskaitseaduse, looduskaitseaduse, veeseaduse ja maapõueseadusega on kiviaia taastamiseks keelatud kasutada kinnismälestise, veekogu, ranna ja kalda piiranguvööndi, veekaitsevööndi, väärtusliku ajaloolise asustusstruktuuri elemendi, sealhulgas kiviehitise ja puitehitise varemete ja taluaseme ning väärtusliku maastikelemendi, sealhulgas kiviaia, kivikülvi, kivimurru ja tehniliku kivikangru kive. Kivikuhjatisest võib kive võtta üksnes kuni ühe kolmandiku ulatuses ja vaid juhul, kui kivikuhjatis on tekkinud vähem kui viis aastat tagasi;
- Kiviaia taastamisel võib kasutada kive kooskõlas maapõueseaduse 5-dega 95-97;
- Kiviaia peab taastama maaeluministri 07.01.2016. a määruse nr 2 § 11 lõikes 3 nimetatud kiviaia määrangu kohaselt;
- Kiviaia taastamisega võib alustada pärast määruse § 11 lõikes 3 nimetatud kiviaia määrangu andmist ja PRIA poolt osalise või täieliku rahuldamise otsuse tegemist.

Hindamine, hindepunktid ja paremusjärjestuse panemine

- Kuna toetus peab aitama kaasa põllumajanduskeskkonna parandamisele (sh looma elupaiku), siis juhul, kui taotlusi laekub enam kui eelarve võimaldab, antakse määruse § 10 kohaselt enam hindepunkte sellistele taotlustele, milles taastada kavandatav kiviaed piirneb mõne põllumajandusliku keskkonnatoetuse nõuete kohaselt majandatud või muinsuskaitse all oleva põllumajandusmaaga.
- Hindepunktide andmise juures ei pea põllumajandusliku keskkonnatoetuse kohustus olema toetuse taotlejal. Toetuse andmise eesmärkidest lähtuvalt on oluline, et kiviaiaga piirnevat maad majandataks keskkonnasõbralike tootmisviiside kohaselt!

Hindepunktid

4 - Kuna kiviaedu loetakse pärandkultuuriobjektideks ja neid rajati eelkõige poollooduslike koosluste juurde, antakse enam hindepunkte (neli hindepunkti) taotlejale, kes taotleb toetust sellise kiviaia taastamiseks, mis vähemalt 80% ulatuses asub kasutuses oleva põllumajandusmaal või piirneb kasutuses oleva põllumajandusmaaga, mille kohta on võetud MAKi poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse (PLK) kohustus või mis asub „Muinsuskaitseaduse“ alusel asutatud kultuurimälestist riiklikusse registrisse kantud mälestisel „Rebala muinsuskaitseala“ (MKA).

Hindepunktid

3 - Kuna ka mahepõllumajandus on traditsiooniline majandamisviis ja sageli seotud poollooduslike koosluste majandamisega, eelistatakse juhul, kui kiviaiaga piirneva maa kohta ei ole poolloodusliku koosluse hooldamise kohustust, järgmisena taotlejat, kes taotleb toetust sellise kiviaia taastamiseks, mis vähemalt 80% ulatuses asub kasutuses oleval põllumajandusmaal või piirneb kasutuses oleva põllumajandusmaaga, mille kohta on mahepõllumajandusliku tootmise toetuse või mahepõllumajandusele ülemineku toetuse ja mahepõllumajandusega jätkamise toetuse (MAHE) kohustus.

Hindepunktid

1 - Taotleja, kes ei ole varem saanud toetust kiviaia rajamise, taastamise või hooldamise eest aastatel MAKide 2004–2006, 2007–2013 või 2014–2020 raames, saab lisaks ühe hindepunkti.

Kiviaia taastamise aruande esitamine

- Toetuse saaja taastab määruses sätestatud nõuetele vastava määrangu kohase kiviaia kahe aasta jooksul arvates taotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse tegemise päevale järgnevalt päevast;
- Toetuse saaja esitab pärast taastatava kiviaia ühe osa või täies mahus taastamist kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest PRIAle kiviaia taastamise aruande;
- Kalendriaastal saab esitada kokku ühe kiviaia taastamise aruande;
- Kokku saab esitada 3 aruannet ühe taotluse kohta.

Hindepunktid

2 - Kui kiviaiaga piirneva maa kohta ei ole poolloodusliku koosluse hooldamise kohustust, taastatav kiviaed ei asu Rebala muinsuskaitsealal või kiviaiaga piirneva maa kohta ei ole mahepõllumajandusliku tootmise kohustust, eelistatakse kolmandana kahe hindepunkti andmisega taotlejat, kes taotleb toetust sellise kiviaia taastamiseks, mis vähemalt 80% ulatuses asub kasutuses oleval põllumajandusmaal või piirneb kasutuses oleva põllumajandusmaaga, mille kohta on keskkonnasõbraliku majandamise toetuse (KSM) või piirkondliku mullakaitse toetuse või keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimakasvatuse ning maasikakasvatuse toetuse või kohaliku sorti taimede kasvatamise toetuse alust kohustust, juhul kui selle maa kohta ei ole kehtivat PLK ega MAHE kohustust või maa ei asu Rebala muinsuskaitsealal.

Hindepunktidest

- Kui taotletakse toetust ühe kiviaia kohta, mis piirneb erinevate kohustustega massiividega, siis antakse sellele hindepunkt sellel massiivil ja sellel põllul oleva kohustuse järgi, mis annab rohkem hindepunkte ja millega kiviaed vähemalt 80% ulatuses piirneb. Kui piirnevust ei ole ühegagi neist massiividest vähemalt 80%, siis arvutatakse selle aia hinne välja kaalutud keskmise meetodika alusel;

Otsuse tegemine

- PRIA teeb taotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse 75 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtpäevast;
- PRIA teeb toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul arvates nõuetekohase aruande saamisest;
- PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 81 lõikes 3 sätestatud juhtudel 25 tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest;
- Toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral tunnistab PRIA taotluse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.

Muudatustest teavitamine

- Alates taotluse esitamisest kuni viie aasta möödumiseni arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest teavitab taotleja või toetuse saaja viivitamata kirjalikult PRIAt:
  - 1) kiviaia taastamisega seotud muudatusest;
  - 2) taotluses esitatud andmetes toimunud muudatusest või ilmnunud asjaolust, mis võib mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist.
- Taotleja või toetuse saaja kooskõlastab eelpool nimetatud muudatused enne nendest PRIAt teavitamist kirjalikult MKAga.

MAELUMINISTEERIUM

Täna tähelepanu eest!